

Hoezo Groenste Stad?

Krimpen aan den IJssel: groene poort tussen stad en platteland

Joke Colijn

In de Waardvogel van december jl. schreef ik een verslag van de Nationale Groendag op 21 september 2016, waarop van alles gebeurde en onder meer Krimpen aan den IJssel tot Groenste Stad werd gekozen. De organisatie van de dag was in handen van en vond plaats in de vorige Groenste Stad, Capelle aan den IJssel, samen met Entente Florale, de organisatie die zich bezighoudt met groen in verstedelijkt gebied en die ook jureert. Dit laatste gebeurt op basis van de opgestelde beleidssamenvatting (), waarna tijdens een jureringsdag in elk van de deelnemende gemeenten hun groenbeleid én de praktijk tegen het licht worden gehouden. De criteria in relatie tot groen zijn breed: men kijkt naar groen en cultuurhistorisch erfgoed, inrichting, natuur en landschap, recreatie en toerisme, milieu en duurzaamheid, en samenwerking met bewoners en bedrijven.*

Een van onze leden, de heer Wim van den Bremen die in Capelle aan den IJssel woont, heeft geen goede ervaringen met zijn gemeente als Groenste Stad van Nederland. Hij schreef ons daarover een brief, die wij hiernaast publiceren. Hij besluit de brief met de wens dat het de Krimpenaren lukt om vooral in de uitvoering van het groenbeleid veel te verbeteren. Ik werd hierdoor geprikkeld om persoonlijk na te gaan vragen bij de gemeente Krimpen aan den IJssel hoe men daar invulling geeft aan de titel, en maakte een afspraak met de heer Jan Soede, Adjunct-directeur Ruimte. De acht vragen die ik wilde stellen zijn gedistilleerd uit stukken brieftekst van Wim. Ter verduidelijking heb ik daarachter in zijn brief een nummertje tussen haakjes gezet. Tijdens het gesprek kwamen al deze elementen terug en in de tekst hieronder verwijst ik naar de vragen.

Voordat er reacties losbarsten van inwoners uit Capelle: ik realiseer me dat het aardig zou zijn als ook de gemeente Capelle hierover bevroegd zou worden; dat komt wellicht een volgende keer. Dit jaar is het relevant om te weten wat Krimpen nu en in de toekomst met de titel doet.

1. Is bekend hoeveel steden zich aanmelden per jaar, is daar zicht op door de deelnemers? Dit om aan te geven in hoeverre er echte competitie is.

Vanaf 15.000 inwoners valt een gemeente onder 'stedelijk gebied' en kun je meedoen als stad, daaronder ding je mee naar de titel Groenste Dorp.

Het aantal deelnemers is wisselend per jaar, maar ik weet eigenlijk niet of er een voorselectie plaatsvindt. Sommige gemeenten worden gevraagd om mee te doen, wij hebben onszelf aangemeld en mochten meedingen. Dat heeft een reden, want zoals wethouder Marco Oostervijk zegt in het boekje (*) op pagina 4: "Ik vind het belangrijk om deskundigen mee te laten kijken naar hoe wij omgaan met het mooie groen dat we hier hebben. Los van het competitie-element, hecht ik veel waarde aan de frisse blik van de jury. Door hun advies en aanbevelingen kunnen we ons groenbeleid nog verder verbeteren."

Wij hebben bij de verkiezing het themacertificaat 'Groen en Participatie' gehad. We bieden onze inwoners heel veel aan, maar een van de punten die we uit het advies meenemen is dat inwoners de juiste informatie nog niet altijd weten te vinden. Daar moeten we aan werken.

Het is niet alleen de bedoeling om meer aandacht voor groen bij de gemeenten te wekken met de verkiezing, maar vooral ook IN de gemeenten, bij de inwoners dus. Het gaat daarbij niet om een sec opsomming van vierkante meters groen, maar veel meer om kwaliteit. Hoe kun je als stedelijke gemeente je groen borgen, hoe is de lijn bestuur-ambtenaren-inwoners. En je kunt allerlei mooie plannen hebben, maar het gaat erom

dat het buiten zichtbaar is. Dat zijn dingen waar de jury naar kijkt.

Het groenbeleid is in 2010 door de gemeenteraad vastgesteld en nu wilden we kijken waar we staan. Dan kan met een extern bureau, of je kunt het zelf doen, maar voor ons was dit een hele mooie manier om te laten beoordelen door een deskundige jury die heel breed kijkt, hoe het groenbeleid staat in duurzaamheid, participatie, gezondheid, cultuurhistorie,

ruimtelijke ontwikkeling enzovoorts. Wat gaat goed, wat kan beter, waar kunnen we aan werken. Het juryrapport was dan ook het eigenlijke doel om mee te doen, en als je dan wint is het natuurlijk een prachtige bonus

dat je extra aandacht krijgt voor je beleid. Ook bij de inwoners merkten we dat er een stukje gezamenlijke trots ontstond; zo van 'dit is Krimpen, en ik woon hier toch maar'.

Dus jullie hebben echt het gevoel dat de inwoners het proces dragen?

Ja, je hoort het ook terug van inwoners, en dat nieuwe inwoners kiezen voor Krimpen als groene gemeente. Maar ja, de druk op het groen wordt wel steeds groter, dus onze opdracht is om dat groen goed te borgen en te bewaken.

2. Dat brengt ons bij de volgende vraag: In hoeverre is groenbeleid ingebed voor de toekomst, om te voorkomen dat het wordt afgeserveerd of geminimaliseerd bij wisseling van de politieke wacht, of bij concessies tijdens onderhandelingen?

Zoals ik al zei, het groenbeleid is bij ons in 2010 door de raad vastgesteld beleid. De diverse groenstructuren (***) zijn vastgelegd in de bestemmingsplannen, daarmee ligt het groenbeleid in de basis vast. Hoe die vertaling wordt gemaakt in de praktijk, is afhankelijk van de tijdgeest. De laatste jaren is het verschijnsel

burgerparticipatie opgekomen, steeds meer samen doen. Een voorbeeld is wat jullie [de NVWK, red.] met de hoogstamfruitboomgaard aan de Boveneindselaan doen, jullie betrekken de omwonenden erbij. Dat was zo'n tien jaar geleden wellicht niet van de grond gekomen.

Het Zwaneneiland waar Jos de Nood met vrijwilligers werkt is toch al een ouder initiatief?

Dat klopt, de Vrienden van het Zwaneneiland en de Jeugdnatuurwacht waren initiële initiatieven, nu zie je dat het steeds meer een maatschappelijk verschijnsel is. Maar misschien dat niet alle inwoners weten wat er mogelijk is op 'groen' gebied. Dat is soms veel meer dan men denkt en daar staan we voor open. Dat gaan we nog beter communiceren.

Dit gaat over mijn vraag 4a: Wordt rekening gehouden met inbreng bewoners? Is er terugkoppeling vanuit het veld via de dienstdoende gemeentewerker naar het gemeentekantoor?

Recent hebben we in dat kader alle initiatieven die er inmiddels zijn op de gemeentelijke website gezet, zodat de informatie toegankelijker wordt. Het zijn voorbeelden van participatie in het groen, maar ze dienen ook om bewoners over de streep te helpen. Een inwoner mag best iets doen met het bloembakje voor zijn huis, maar meld het wel aan de gemeente. Wij geven het dan weer door aan de aannemer die het groen verzorgt, want zo'n initiatief moeten we wel veilig stellen. Je kunt anders de situatie hebben dat iemand iets leuks plant, de aannemer

weet er niet van en die haalt het er uit. Daarom: niets op eigen houtje doen, maar melden bij de gemeente, zodat het goed loopt. Samen is er best veel mogelijk, maar wij kijken wel naar welke soorten men

wil planten i.v.m. bijvoorbeeld de hoogte en verkeersveiligheid,

en de bewoners doen dan het onderhoud.

Dat laatste is natuurlijk wel van belang! Als mensen iets planten en er vervolgens niet naar omkijken en het gaat woekeren, heb je eerder een probleem gecreëerd dan opgelost.

Aan de andere kant is op plaatsen waar door jarenlang een beheer te voeren van maaien en afvoeren, nu waardevolle beplanting ontstaan zoals de orchideeën die in gemeentelijk perken groeien. Daarvan wil je ook niet dat de schop er in gaat!

Nee, dus eerst melden, dan gaat het goed. We zouden wel graag zien dat bijvoorbeeld buurtbewoners gezamenlijk een initiatief indienen, maar dat komt nog niet echt van de grond. Wij zouden het heel leuk vinden en stimuleren als mensen hun eigen leefomgeving helpen creëren.

3 a. Hoe is de uitvoering van het groene groenbeleid verzekerd? Want je vertelt dat de richting vast ligt in de bestemmingsplannen. Hoe je dat met wisselende politieke macht invulling geeft, zie je dan wel, maar het uitgangspunt is er. Een eventuele wijziging op het bestemmingsplan is wel mogelijk, maar dat is niet zo'n makkelijk proces.

Ja. Dit is het maximale wat je kunt doen in een democratisch systeem, dit is de basis. Sprekend over basis: een aantal jaren geleden is in het Kwaliteitsplan vastgesteld dat we in de gemeente Krimpen aan de IJssel de hele buitenruimte op een basisniveau onderhouden, en de begraafplaatsen op hoog niveau. Dat kost een bepaald budget. Stel dat de economische situatie over een aantal jaren heel anders is en er bezuinigd moet worden, dan zou het zo kunnen zijn dat de gemeenteraad besluit dat we voor een aantal plekken met het onderhoud omlaag gaan van een basisniveau naar een laag niveau. Dat is niet wat je wilt, maar het is een optie. Daarmee wil ik maar zeggen dat het beleid voor onderhoud op basisniveau niet tot in lengte van jaren vaststaat.

3 b. Is er een vorm van controle op de uitvoering, is er een vorm van monitoring om ontwikkelingen te volgen?

Het beleid en in ons geval basisonderhoud ligt vast in de contracten. Daar houden we zelf toezicht op. Bovendien laten we een onafhankelijk bureau twee keer per jaar schouwen. Dus ook dat borgen we. We zien zelfs dat het onderhoudsniveau iets boven 'basis' ligt. We doen dat volgens de CROW-normering, die werkt met beelden. Zo'n beeld zegt iets over het onderhoudsniveau, bijvoorbeeld 'basis'. Dan mag er een bepaald percentage onkruid staan, en zoveel stuks zwerfafval per meter; er zijn richtlijnen voor zulke zaken. Het voordeel is dat er in het contract staat dat er het hele jaar door wordt gewerkt volgens het basisniveau, zodat je een uniform beeld hebt door het hele jaar heen.

Voorheen gaf je bijvoorbeeld aan dat je wilde dat er 26 keer per jaar gemaaid werd, ongeacht wat de invloed van het weer dat jaar was. Nu mag het gras gewoon niet langer zijn dan X centimeter, zolang het maar voldoet aan het beeld. Een aannemer kan dan het ene jaar vaker moeten maaien dan het andere jaar. Het maakt een inwoner niet uit hoe vaak er gemaaid wordt, het gaat hem er om hoe het er uit ziet. Dat geldt ook voor schoffelen. Niet standaard vier keer per jaar, met na het schoffelen weer veel nieuwe onkruidgroei. Nu

accepteer je wát onkruid, en de aannemer kijkt naar de situatie en beoordeelt wat nú nodig is, wat nog even kan wachten, en gaat op die manier de wijk door. Dit is een heel andere benadering; het gaat er immers om hoe het er uit ziet.

Veel meer resultaatgericht. Ook hiermee bouw je garanties in. Vooral omdat die controle van het externe bureau er ook nog is. Mooi hoor!

Ja; we controleren zelf, maar laten het daarna nog door het externe bureau doen. Hoe lang de aannemer er over doet is aan hem, we rekenen af op resultaat.

Dit is gelijk het antwoord op mijn vraag 5: Is er ruimte in het groenbudget om voor natuurvriendelijk onderhoud meer tijd te reserveren indien nodig? Want deze contracten gaan niet uit van gewerkte uren of aantallen maaicycli per jaar, maar van beelden, waaraan het resultaat moet voldoen. Ik neem aan dat op het bestek meer aannemers hebben ingeschreven; dan telt natuurlijk de offerte, maar ik denk ook de motivatie erachter.

Ja, er zijn meerdere dingen die we daarin hebben meegewogen; niet alleen de prijs was doorslaggevend. Er is een soort puntentelling voor, het ging zeker ook om kwaliteit.

De aannemer waar jullie de contracten mee hebben, is dat Groenbedrijf Punt?

Nee.

Het waterschap HHSK werkt nu met Punt, dat moet een goede 'groene' contractor zijn. Ze hebben de Ondernemersprijs 2016 gewonnen voor groenonderhoud.

Bij het waterschap zie je inderdaad ook wel verandering komen in het beleid. Voorheen moesten met de najaarsshow alle sloten schoon, en nu mag er op sommige plaatsen riet blijven staan in de gemeente. Dat is ontzettend mooi! Niet alleen visueel mooi, maar ook mooi voor flora en fauna!

Ja, de biodiversiteit is er mee gediend. Gefaseerd slootschonen en slootkantenbeheer mag nu, en dat wordt door HHSK ook gecommuniceerd naar de aanwonenden, zodat ze weten waarom iets blijft staan.

Ha, nu is het tijd voor mijn vraag 4b: Worden bewoners geïnformeerd bij veranderingen in beheer van gemeentelijk groen, zodat ze begrijpen waarom bijvoorbeeld vegetatie langer blijft staan voor zaadzetting en dergelijke?

Mensen moeten weten wat het doel is, anders komen er geheid opmerkingen dat er stukken zijn overgeslagen, of 'dat het een rommeltje wordt'. Het is dan ook een heel belangrijk punt, dat je bewoners daarin meeneemt.

Hoe doen jullie dat? Via de website begrijp ik?

Ja, en ook via het gemeentelijke kwartaalblad De Klinker, met onder andere een rubriek Groenste Gemeente voor onderwerpen op dit gebied. Rond de verkiezing tot Groenste Stad stond er daarover veel in, maar we schrijven ook over

de Krimpense Groene Tafel, Boomfeestdag en andere groeninitiatieven. Een onderwerp waar we nu mee bezig zijn is Operatie Steenbreek: tegel er uit, plant er in. Dit gaat over de vergroening van (beton)tuinen in verband met het veranderende klimaat waarin we naast droge perioden steeds meer heftige buien krijgen. Het goed omgaan met regenwater is om meer redenen belangrijk: het tegengaan van verdroging, voorkomen van wateroverlast doordat het opgenomen kan worden door de aarde en niet gelijk wegspoelt de afvoeren in, én het aantrekkelijker maken van tuinen voor flora en fauna.

De opzichter heeft contact met de aannemer, maar de aannemer spreekt ook zelf inwoners. Hij handelt zelf meldingen af. Hij belt soms ook bij een melder aan om een stukje uitleg te geven. Dus ja, kortere lijnen zijn er volgens mij niet! En als mensen begrijpen waarom iets blijft staan, waarderen ze het – hopelijk – ook! Al zijn soms de meningen daarover verdeeld.

Ja, daar heb je altijd wel mee te maken.

6. Sociale rangorde, slechte communicatie tussen verschillende afdelingen, groen is minder belangrijk dan economische belangen. Hoe is dit in Krimpen geregeld?

We hebben zoals ik al zei, hele korte lijnen naar de inwoners. En wat ook anders is dan bij veel gemeenten: beleid en beheer zitten bij ons in één team. Elders zit bijvoorbeeld beleid op afdeling A, en beheer op afdeling B. Dan moet een onderwerp van de ene afdeling naar de andere, informatie gaat verloren, afstemmen wordt lastiger. Hier wordt gespard, gekeken wat de beste oplossing is, of iets ook uitvoerbaar is. Niet dat beleid wordt bedacht, en dat uitvoering er iets mee 'moet'. Het werk wordt binnen het team opgepakt. Dit werkt goed op de Krimpense schaalgrootte, het kan best zijn dat het niet meer lukt in een grotere gemeente.

Dan moeten jullie gewoon niet verder groeien, het werkt immers goed zo!

"Ik heb er geen idee van wie van jullie de airco steeds hoger draait maar daar kun je beter mee ophouden!"

7. Blijvende druk door 'groene elite'. Hoe wordt daarmee omgegaan: wordt dat gewaardeerd, geaccepteerd of gezien als bemoeienis?

Dit herken ik niet. We betrekken juist inwoners erbij en we

hebben goede contacten met een aantal zeer betrokken inwoners, waarmee we rondom de Krimpense Groene Tafel het gesprek aangaan. Dat doen we ongeveer twee keer per jaar. We staan open voor suggesties vanuit de gemeente. Dan is hier m.i. geen groene elite nodig zoals Wim beschrijft; tenzij die elite bij jullie aan de Groene Tafel zit, maar dan levert die al regelmatig input en dat vinden jullie prima!

Mogen wij als NVWK mee aanzitten aan de Groene Tafel?

Zeker, ik weet niet beter dan dat jullie al uitgenodigd zijn! Je was er toch al een keer bij?

Ja, maar daarna heb ik niks meer gehoord. Misschien zitten we niet in het adresbestand?

Dat is dan misgegaan, jullie zijn uiteraard uitgenodigd!

Dat is fijn, want dan kunnen wij via onze contacten nog een extra informatieronde doen bij de Krimpense inwoners om te vragen wat men graag zou willen inbrengen als mensen zelf niet in de gelegenheid zijn.

Dat wordt dan gelijk de invulling van 7b: We (van de NVWK) informeren hiervoor ook bij bewoners!

Als inwoners bij de Krimpense Groene Tafel willen meedenken, staat we daar uiteraard voor open. We zijn er nog niet zo lang geleden mee begonnen en nu doen we het via de betrokken partijen die we al kennen, maar we willen zeker ook andere inwoners de gelegenheid bieden.

8 In hoeverre worden uitvoerenden meegenomen in groene plannen en de doelen erachter? Wordt gesnapt waarom groen en groenbeleid zo belangrijk is voor inwoners?

Bij de jurering door Entente Florale hebben niet alleen een aantal Krimpenaren hun betrokkenheid laten zien, maar heeft

ook de aannemer verteld over zijn aanpak. Dat laat al zien dat we het gezamenlijk doen, zijn mensen kennen het beleid en werken er aan mee. Ze bellen aan bij inwoners als ze daar werken, ze tonen een grote betrokkenheid, ze snappen best wat het belang is van een groene leefomgeving. Verder is er plek bij deze aannemer voor maatschappelijke stages, dat

schept ook een band met de inwoners.

We kennen allemaal het beeld van de gemeentewerker die op een schoffel staat te leunen tot het vijf uur is. Zo iemand voelt zich niet betrokken, die staat daar omdat het 'moet'.

Ik zie dat het werk goed wordt gedaan, kennelijk zijn de mensen van deze aannemer dus wel gemotiveerd!

Binnenkort zien we elkaar weer in verband met het oogstfeest wat we gezamenlijk gaan organiseren in de boomgaard aan de Boveneindselaan. Dat wordt waarschijnlijk in september gehouden. Dank je wel voor het verhelderende gesprek Jan!

(*) Op de website van de gemeente Krimpen staat de beleidssamenvatting van 44 pagina's van het groenbeleid n.a.v. de verkiezing: https://www.krimpenaandenijssel.nl/public/documenten/gemeente/Entente_Florale.pdf

Deze info is ook verkrijgbaar in een boekje, wat ik meekreeg.

(**) Er zijn meerdere groenstructuren vastgesteld, daarover wordt verteld in het hoofdstukje Visuele en ruimtelijke kwaliteit op pagina 5 en 6 van het document. 🐿

Quote van Martijn Vroom, trotse burgemeester:

"Ik merk aan alles dat het meedoen aan deze competitie mensen enorm heeft gemotiveerd. Van de jongens met de schoffel tot de vrijwilligers in de Heemtuin, en iedereen daar tussen. En om dan ook nog te winnen...! Geweldige ervaring, die energie willen we zo lang mogelijk vasthouden."